

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา (เกี่ยวกับการสอน)

1. หลักการและเหตุผล

ในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และนวัตกรรม ทรัพย์สินทางปัญญาได้กลายเป็นสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ สถาบันอุดมศึกษาในฐานะแหล่งผลิตองค์ความรู้และนวัตกรรมขั้นสูง จึงเป็นหนึ่งในผู้เล่นหลักในระบบนิเวศทรัพย์สินทางปัญญาของชาติ คณาจารย์ในระดับอุดมศึกษามีได้มีบทบาทเพียงการถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ยังเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ และผู้สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่ทรงคุณค่า ซึ่งมีศักยภาพในการจดสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในแวดวงอุดมศึกษาไทยยังคงเป็นประเด็นที่น่ากังวล รายงานจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ระบุว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีกรณีการลอกเลียนผลงานทางวิชาการ การนำบทความวิจัยไปตีพิมพ์ซ้ำในหลายวารสารโดยไม่ได้รับอนุญาต และการใช้เนื้อหาการสอนของผู้อื่นโดยไม่มีการอ้างอิงเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เหตุการณ์เหล่านี้ไม่เพียงทำลายชื่อเสียงของสถาบัน แต่ยังส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของวงการวิชาการไทยในระดับนานาชาติ

นอกจากนี้ ในบริบทของการเรียนการสอน คณาจารย์จำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับกฎหมายและจริยธรรมด้านทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้เกิดความลังเลในการใช้งานสื่อการสอนบางประเภท เช่น คลิปวิดีโอออนไลน์ บทความวิชาการ หรือซอฟต์แวร์เฉพาะทาง เนื่องจากไม่แน่ใจว่าจะละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ บางครั้งอาจนำไปสู่การเลือกใช้สื่อการสอนที่มีคุณภาพด้อยกว่า เพียงเพราะกลัวความผิดพลาด ในทางกลับกัน บางท่านอาจไม่ได้ปกป้องสิทธิในสื่อการสอนหรือเอกสารประกอบการสอนของตนเองอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ผลงานถูกนำไปใช้โดยไม่ได้รับการยอมรับหรือผลประโยชน์ที่ควรได้

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนผ่านสู่การสอนแบบออนไลน์และแบบผสมผสาน (Hybrid) อันเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้คณาจารย์ต้องปรับตัวและสร้างสรรค์สื่อการสอนดิจิทัลรูปแบบใหม่ ๆ มากขึ้น แต่ความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในงานดิจิทัล การอนุญาตให้ใช้สิทธิ์แบบสาธารณะ (Public License) เช่น Creative Commons และข้อควรระวังในการใช้งานสื่อจากแพลตฟอร์มออนไลน์ยังคงเป็นช่องว่างสำคัญ

ด้วยความซับซ้อนและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของประเด็นทรัพย์สินทางปัญญาในยุคดิจิทัล การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการสอน โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐ ในกำกับของรัฐ และเอกชน จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วน การอบรมนี้จะครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ เช่น แนวคิดพื้นฐานและประเภทของทรัพย์สินทางปัญญาในบริบทอุดมศึกษา กฎหมาย ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้าที่เกี่ยวข้องกับการสอนและงานวิชาการการใช้งานที่เป็นธรรม (Fair Use) และข้อยกเว้นสำหรับการศึกษาในกฎหมายลิขสิทธิ์การปกป้องและบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาจากงานสอนและงานวิจัยทรัพย์สินทางปัญญาในยุคดิจิทัล: MOOCs, e-Learning, และการสอนออนไลน์จริยธรรมและจรรยาบรรณในการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่นกรณีศึกษาและแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการทรัพย์สินทางปัญญาในมหาวิทยาลัยชั้นนำ

การอบรมนี้จะเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และความตระหนักรู้ที่จำเป็นแก่คณาจารย์ระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อม

ทั้งปกป้องและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลงานของตนเองและสถาบัน ในระยะยาว โครงการนี้จะช่วยยกระดับมาตรฐานจริยธรรมทางวิชาการ เสริมสร้างวัฒนธรรมการเคารพสิทธิ และขับเคลื่อนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีโลก

ทางสมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (คพอท) จึงจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ทรรศนะทางปัญญา (เกี่ยวกับการสอน) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องทรรศนะทางปัญญาเกี่ยวกับการสอน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับภาระงานของตนเองได้ในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรรศนะทางปัญญา

2.2 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมตระหนักถึงความสำคัญของทรรศนะทางปัญญากับการสอน

3. กิจกรรมการดำเนินงาน/เนื้อหาในการอบรม

เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง
1. ภาพรวมของทรรศนะทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการสอน	6 ชั่วโมง
2. ลิขสิทธิ์ กับ การเรียนการสอน	
3. การละเมิดลิขสิทธิ์: สิ่งที่อาจารย์ควรรู้	
4. การใช้ผลงานลิขสิทธิ์ อย่างเป็นธรรมสำหรับการเรียนการสอน	
5. บรรยายพร้อมฝึกปฏิบัติ “Creative Slide for Presentation” - การหาแรงบันดาลใจและแหล่งที่มาของการออกแบบสไลด์ - การพัฒนารูปแบบขอ Visual Slide Presentation - การจัดการเรื่องตัวหนังสือและภาพ - เทคนิคการค้นหาภาพประกอบ - การจัดระเบียบสไลด์ที่มีตัวหนังสือจำนวนมาก	6 ชั่วโมง

4. ผู้เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มเป้าหมาย คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและในกำกับของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน จำนวน 60 คน

5. สถานที่ดำเนินงาน

ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ (สุขุมวิท 11) กรุงเทพมหานคร

6. ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ 4-5 กรกฎาคม 2567 จำนวน 2 วัน เวลา 09:00 – 16:00 น.

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจและสามารถนำความรู้เรื่องทรรศนะทางปัญญาไปประยุกต์ใช้กับการสอนได้

7.2 ผู้เข้าอบรมสามารถปรับปรุงรูปแบบสไลด์ รวมถึงใช้เครื่องมือออนไลน์ต่าง ๆ ในโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อช่วยให้การทำสไลด์สำหรับการนำเสนอดูน่าสนใจได้

8. ความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา PSF ในมิติ

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะ (Competencies) ประกอบด้วย 4 มิติ คือ

1. ออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์

ระดับที่ 1

เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของตนและประยุกต์ใช้ได้ มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การเรียนรู้เบื้องต้น สามารถออกแบบกิจกรรม จัดบรรยากาศ ใช้ทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงผู้เรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นำผลประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ขององค์กร

9. การติดตามประเมินผล

9.1 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการอบรม

10. วิทยากร

10.1 คุณธิปไตย ศรีนวลขาว ตำแหน่งนักทรัพยากรสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

10.2 คุณเบญจ ไทยอารมณ์ (วิทยากร นักเขียน และเจ้าของเพจ PRESENTATION CAFE BY BEN)

11. หน่วยงานดำเนินการ

11.1 สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท)

11.2 รองศาสตราจารย์ ดร.โอภาส เกาไศยาภรณ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

12. ค่าลงทะเบียนจากผู้เข้ารับการอบรม

สมาชิกสมาคม ควอท   คนละ 3,500 บาท

บุคคลทั่วไป   คนละ 4,200 บาท

***หมายเหตุ สมาชิกประเภทสถาบันสามารถเข้าร่วมได้ 2 คน ในราคาสมาชิก ควอท

13. กำหนดการ

กำหนดการโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง ทฤษฎีสินทางปัญญา (เกี่ยวกับการสอน)
วันที่ 4-5 กรกฎาคม 2567

โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ สุขุมวิท 11 กรุงเทพมหานคร

*****

วันพฤหัสบดีที่ 4 กรกฎาคม 2567

- 08:30 – 09:00 น. ลงทะเบียน
- 09:00 – 10:30 น. บรรยายหัวข้อ “ภาพรวมของทฤษฎีสินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการสอน”
โดย นายธิปไตย ศรีนวลขาว นักทฤษฎีสินทางปัญญา
ศูนย์ทฤษฎีสินทางปัญญา อุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 10:30 – 10:45 น. พัก/รับประทานอาหารว่าง
- 10:45 – 12:00 น. บรรยายในหัวข้อ “ลิขสิทธิ์ กับ การเรียนการสอน”
โดย นายธิปไตย ศรีนวลขาว นักทฤษฎีสินทางปัญญา
ศูนย์ทฤษฎีสินทางปัญญา อุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 12:00 – 13:00 น. พัก/รับประทานอาหารกลางวัน
- 13:00 – 14:30 น. บรรยายหัวข้อ “การละเมิดลิขสิทธิ์ : สิ่งที่อาจารย์ควรรู้”
โดย นายธิปไตย ศรีนวลขาว นักทฤษฎีสินทางปัญญา
ศูนย์ทฤษฎีสินทางปัญญา อุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 14:30 – 14:45 น. พัก/รับประทานอาหารว่าง
- 14:45 – 16:00 น. บรรยายหัวข้อ “การใช้ผลงานลิขสิทธิ์ อย่างเป็นธรรมสำหรับการเรียนการสอน”
โดย นายธิปไตย ศรีนวลขาว นักทฤษฎีสินทางปัญญา
ศูนย์ทฤษฎีสินทางปัญญา อุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วันศุกร์ที่ 5 กรกฎาคม 2567

- 08:30 – 09:00 น. ลงทะเบียน
- 09:00 – 10:30 น. บรรยายพร้อมฝึกปฏิบัติ “Creative Slide for Presentation”
โดย อาจารย์เบญจ ไทยอาภรณ์ วิทยากรอิสระ
- 10:30 – 10:45 น. พัก/รับประทานอาหารว่าง
- 10:45 – 12:00 น. บรรยายพร้อมฝึกปฏิบัติ “Creative Slide for Presentation” (ต่อ)
โดย อาจารย์เบญจ ไทยอาภรณ์ วิทยากรอิสระ
- 12:00 – 13:00 น. พัก/รับประทานอาหารกลางวัน
- 13:00 – 14:30 น. บรรยายพร้อมฝึกปฏิบัติ “Creative Slide for Presentation”
โดย อาจารย์เบญจ ไทยอาภรณ์ วิทยากรอิสระ
- 14:30 – 14:45 น. พัก/รับประทานอาหารว่าง
- 14:45 – 16:00 น. บรรยายพร้อมฝึกปฏิบัติ “Creative Slide for Presentation” (ต่อ)
โดย อาจารย์เบญจ ไทยอาภรณ์ วิทยากรอิสระ
- 16:00 – 16:15 น. ทำแบบประเมินความพึงพอใจ
- 16:15 น. ปิดการอบรม

หมายเหตุ: เวลาอาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม